

mlajše ne bodo hotli spoznati.— Govorjenje, ki ste ga od svojih prednikov prejeli, ste dolžni svojim otrokam, kakor žlahte lastino (nar dražji blago) zapustiti. Otroci, ki slovenje marnvati od svojih slovenjih starišev se ne naučijo, veliko premoženje zgubijo, ki se več povernitine da. *) Kolikor jezikov kdor marnvati zna, tolikov človekov velja. Boljši je, de jih slovenje marnvati naučite, kakor bi jim kapital zapustili; saj ne veste, kam vaši otroci pridejo, alj si ne bojo še v slovenjim jeziki kruha služili. Tudi učeni imenitni gospodje se slovenje marnvati uče; kako nemarno bi bilo, de bi stariši vi svoj materni jezik svojih otrok ne učili, kakor so naučili vaši očetje ino matere vas. — Slovenci, ki svoj jezik malopridno zatajijo, ino hočejo Nemci biti, so podobni neumnemu kmetu, ki svojo kmetiško suknjo sleče, ino gosposko nositi začne, de potem ni gospod, ne kmet. Rojen Slovinc, ki svoj narod zataji, je podoben pogreti jedi, ki nobenimu zdrava ni; tak človek svojiga rodu žlahtne lastnosti pozabi, ino se nemških slabosti privadi, ino je kakor preoblečeni vran od vsih zaničevan.

2. Ne bodi vas sram, de ste Slovenci; to naj bo naša čast; in naj nas naši sosedi le zaničujejo, oni ne vedo kaj delajo. Ravno oni, ki nas zasramujejo, so tudi pred nekoletimi letmi Slovenci bili, kakor smo mi; ponemščili so se, zapravili nebeški dar slovenskiga jezika, ino zdaj ravno zatoliko manj jezikov znajo. Ravno tak bi tudi vi ino vaši otroci v kratkih letih za eniga človeka manj veljali, ako bi slovenje marnvati kar več ne znali; kar bi bila za vašo žlahto velika zguba in greh.

(Konec sledi.)

Daljni pogovori v Ljubljanskim muzeumu 22. rožnika.

V petek 29. dan rožnika.

Znanje domačih prigodb bo vsacimu domorodcu vseč; zato je gosp. Freyer za pogovor tega večera izvolil od denárjev in svetinj govoriti, kateri so bili na Krajskim ali za Krajsko kovani. 1) Nar starji srebernjak vinarjeve velikosti ima znamnja Ljubljanskiga mesta na sebi, to je: en zmaj (lintvorn) se ozira široko odpertim gobcam na turn, kateri pod njegovim herb tam leži; na drugi strani je pet lilij. — 2. 3. 4) Trije sreberni vinarji Ljubljanskiga mesta, nobeden drugimu par. Na eni plati S L poméni Stadt Laibach; na drugi strani je podoba neznane pošasti; — 5) Sreberni vinar vojvoda Bernarda, brata Urha družiga, ki je gospodaril od 1201. do 1256. léta koroški in krajski deželi. Ta neznani, nikjer še popisani mali denár je bil najden v Ljubljanci o družim prekopu; — 6) Tenak srebernjak; — latinski okolopis pomeni: mesto Ljubljana, na drugi strani je pisano vojvoda (Herzog) Bernard; — 7) mali srebernjak, podoba vojvoda na konji z bandercam i. t. d.; — 8) zlati cekin Tomaža Hrena (Chrönn) devetiga Ljubljanskiga škofa, v spomin žegnanja 12. kimovca 1599; — 9) Velika zlata svetinja treh cekinov teže, v ravno tisti spomin kovana; — 10) sreberna svetinja enaciga namena z napisom 20. mal. travna 1599; — 11) Srebernjak v spomin povzdignjenja Ljubljane za poglavno mesto 1705; — 12) Sreberni tolar Ljubljanskiga škofa Ferdinanda I., v spomin žegnanja Ljubljanske Šenklaške cerkve 1705;

*) Tako nerodno delajo Slovenci, kateri za nemško mejo prebivajo; vsakih pet red let se nekoliko hiš ponemšči. — Še malopridniši ravnaajo mestlani ino teržani v sredi med Slovenci; otrokam slovenskiga učiti se ne dajo, ino odrašeni otroci stariše kolnejo, kader se odrašeni morajo slovenšine z težavo učiti, ktere bi se bili otroci igraje lahko privadili. Pridg.

— 13) Ravno tistiga natisa in podobe, v velikosti dvajsetice; — 14) Sreberna svetinja na čast poglavarja kneža Khevenhillerja 1790; — 15) Velika sreberna svetinja glasovne družbe (Philharmonische Gesellschaft), od léta 1821; — 16. 17) Veči in majnsi svetinje v spomin zahvale Ljubljančanov za dovoljenje pomoči posušenja močvirja okoli Ljubljane 4. kozoperska 1828, od Cesarja Franca pod kamnitni spomin pri cesarskim grabnu zraven zidaniga mosta v tla položene 12. svič. 1829; — 18) Ces. kralj. kmetijske družbe svetinja za pridne oskerbovavce sadniga drevja; — 19) bro-masta svetinja časteniga spomina Ljubljanskiga nuns-kiga kloštra, 8. kozoperska 1839; — 20) Tolar Kočevskiga vojvoda Vajkarda, kneza Turjaškiga 1654; — 21) Tolar Kočevskiga vojvoda Vilhelma Turjaškiga 1805.

To je lepa versta krajskih srebernjakov in svetinj od starih do donašnjih časov. Do celiga števila jih ne manjka dosti; ni nemogoče, de bi muzeumski prijatli k celini ne pripomogli. Čast dežele terja take nekdanje spomine obvarovati, in jih v hranilo muzeuma položiti.

(Konec sledi.)

Šolska veselica v Ulimjim na Štajarskim. *)

„Kar serce napolnuje, tudi jezik izrekuje“ pravi pregovor. Kdo bo tedej tudi meni za zlo vzel, ako veselje svojiga serca vsim prijatlam šolske mladosti oznanim, namreč: nedolžno veselico Ulimskih šolarjev zopet léta 19. maliga serpana.

Na opomnjeni dan ob 2 popoldne smo se v šoli zbrali, učenci z ličnimi palicami zvezik cvetlic na verhu palice in na persih, učenke vence od desne rame do leviga podpasa, na paličicah zvezik vertnih cvetlic; spredej bandero z cvetlicami ovenčano, v sredi venca — F. J. I. živijo! — V tri šope razdeljeni smo šli sparama, kakor živ cvetličan vert — na odločeni kraj.

Tu smo iz zelenih vej šotorčik napravili, potem si oddehnili, jerbas kruha pojedli in nekoliko vina z vodó popili. Zdej so se vsi učenci v svoje razdelke razdelili in poskušnja (pa ne koneclétna, ktera se v šoli obhaja) se je začela nar poprej iz keršanskiga nauka, potem iz drugih šolskih reči iz glave. Ki so nar boljši odgovorili, so dobili svetince na pisanih trakih, katerih je bilo 41 razdeljenih. Potem smo nekaj slovenskih veselic in zdravíc, pa tudi pobožnih pesem zapéli.

Za tem sta se dva šolarja: Jože Velina in Florjan Motoh s čednima povestima za ta dan naučenima práv lepo obnêsla.

Zdej so se poštene igrače začele: učenci posebej in učenke posebej; kakor: pisker s zavezanimi očmi ubijati, in več družih. Poslednjič je bil spet jerbas kruha podan in vino z vodó, in potem so se vsi šolarji v red ustopili, de bi domú odrinili. De bi pa vender še kaj posebno lepiga za spomin v svojih sercih hranili, sim jim sicer žalostno pa podučivno povest povedal: kakó je nek gerdunski hlapec preobloženiga konja s kolam po glavi bil, de je ubogo revše na tla padlo in drugi dan poginilo. To je otrokam toliko v serce seglo, de so ginjeni vsi pod milim Bogam obljubili, nobene živine ne gerdo imeti, ne terpinčiti vse take neusmiljence opominovati in svariti; če pa to ne zda, nobeniga znanja, ne zaveze ali prijaznosti s takim več imeti; zakaj živinoderec tudi z ljudmi usmiljenja nima, in obdivjano, terdovratno serce pokaže. — Takó smo končali spomina vredni in kaj veseli dan. Močno je staršem dopadlo, še bolj pa otrokam, ki nedolžniga veselja ne bojo pozabili.

*) Radi bi bili dali obširniši popis te veselice natisniti, pa nam silno prostora zmanjkuje. Vredništvo.

Precej ljudi kmetiških in gospôških je našo veselico obiskovaje počastilo; posebno nas je v serce veselilo, de so tudi naši serčnoljubljeni duhovski sosedje iz Horvaškiga prišli in se práv zadovoljni z nami radovali. Visoko častiti gosp. Jože Mikec, župnik (fajmošter) Šent-Anski na Horvaškim, Slovenec od glave do nog, iskren domorodec, vir sine dolo, kakor Latinec pravi; — in pa tudi ljubeznivi Ulimski gosp. fajmošter Jaka Duler, poseben podpornik in prijatelj šolske mladosti, sta nar pridniši šolarje še posebno obdarovala. Hvala, hvala verlima rodoljubama! —

Kader je sonce k božji gnadi šlo, smo se tudi mi práv práv zadovoljni in veseli domú povernili; po celi Ulimji so se pa še več dni potem od te veselice pogovarjali.

Šolski prijatli! le poskusite take veselice, in vidili bote: koliko veselja in prida bote učinili!

Jože Virk.

Novičar iz Ljubljane.

Ravno ko se je odbor méstne srenje v Ljubljani pripravljaj, presvitliga Cesarja po pismu prositi, de naj se tudi krajnski deželi, kakor drugim kronovinam, dodeli lastna vikši sodniška gosposka (apelacija), so prinêsle predvčerajsnje vradne Dunajske Novice dogotovljeno novo napravo sodniških gospôšk za krajnsko in koroško deželo, po kateri krajnska dežela nima dobiti svoje lastne apelacije in pa tudi viški prokuracije za pritožbe ne, ampak sedež za obé te dve vikši sodniški gospôški ima za obé deželi v Celjovcu biti. Ta od presvitliga Cesarja že poterjena nova naprava je zbudila mestne odbornike k hitrejšemu dokončanju prošniga pisma, ki bo jutri na Dunaj k Cesarju šlo, de naj v prid Ljubljanskiga mesta in cele krajnske dežele na podlogi enakopravnosti tudi krajnski deželi, ki veliko več prebivavcov kakor koroška dežela šteje, dovoliti blagovolijo lastno apelacijo in vikši prokuracijo. Spolnjenja te pravične prošnje smémo s toliko večim zaupanjem pričakovati, kér so Cesar Korošcam že nekoliko časa po dani vstavi še večji premembo dovolili, namreč samostalno kronovino in ločitev od krajnske dežele, in kér je gosp. minister pravice v predlogu, ki ga je v ti reči Cesarju v poterjenje položil, očitno rekel, de si še kakšne premembe prihodnjič vstanoviti priderži. Krajnci nismo nevošljivi Korošcam — tode kar je njim práv, je tudi nam ljubó. Če imajo oni za svojo kronovino svoje gospôške, želimo tudi Krajnci svoje imeti. Upamo tedej, de se bo tudi krajnski deželi dovolilo, kar imajo druge dežele. Tačasnimu predsedniku mestne srenje, gosp. Guttmanu je bilo izročeno, to prošno pismo do svitliga Cesarja sestaviti, ki ga je tudi s práv gorko in za prid krajnske dežele vneto besedo zložil. — V nedeljo so peljali spet kacij 200 Ogrov (Honvedov), ki so puntarski armadi pomagali, skozi Ljubljano na Laško. — Pretečeni teden je bil pravi roparski teden v Ljubljani; na več krajih so se roparji ponoči v štacune in hiše priplazili in kradli. Dozdej še ni gospôška nobeniga v pést dobila.

Novičar iz mnogih krajev.

Novice iz Ogerskiga povedó, de se je vojskovodja Haynau perve dnit. m. s svojo armado pripravljaj mesto Segedin napasti, kamor se je puntarska armada pomaknila. Poslednje novice iz Pešta pa že oznanijo, de je cesarska armada Segedin brez vsiga bója v svojo oblast dobila. Maršal Paskevič se je z naglim odhodom čez Debrečin proti Velkim Varadinu vzdignil. Ogerskiga vojskovodja Görgeya dervé naše

armade od dvéh strani, ki je s 5000 konjiki in 20 topovi med Tisne močirjo v Sabolesko stolico zbežal. Banova armada je maržirala zadnje dni preteč. m. v Backo; ban Jelačić je bil 29. dan mal. serp. v Titelu in pričakuje še Rasticove armade, de bo potem z druženo močjó puntarsko armado prijel. — Dve nar imenitniši novici preteč. tedna iz Ogerskiga ste pa ti dve: namreč de so se Seklarji (en razdelk Madžarske armade) v Moldavo vèrgli, in de je národni Madžarski zbor v Segedinu sklenil, de Ogersko ljudstvo noče republike, ampak de hoče vstavniga kralja imeti, ki ima iz avstrijsanske cesarske rodovine biti. Moldava stoji pod Turško in Rusovsko oblastjo, tedaj so si Madžarji s tem, de so ptujo deželo posedli, ob enim dva sovražnika na glavo nakopali. Rusje se imajo zdey še posebno za-se zoper Madžare vojskovati, Turki pa tudi. S tem sklepam pa, de hoče národni zbor spet kralja in sicer iz naše cesarske rodovine imeti, bo mende Košutu tako spolzélo, de se ne bo mogel dolgo več na svoji visočini obderžati. Druge novice iz glavniga Haynauiga staníša še clo pripovedujejo, de je národni zbor, ki je iz Segedina v Giulu in Velki Varadin zbežal, Košuta vse njegove oblasti in časti odstavil, in generala Görgeya za diktatorja izvolil. — Naša armada je jela ponoči od 29. do 30. tega mesca z gorečimi krogli (kuglami) na Benetke streljati, in poslednje novice iz Tersta povedó, de Benetke na več krajih goré. — S Sardinci še zmirej pogodbe mirú niso takó dogotovljene, de bi zamôgli rêči: de je vse poravnano. — Na Francozkim so se černe mégle, ki so se vkupej vléklye, spet enmalo razgnale; tisti, ki so začeli republikansko vladarstvo podkopavati, so spet enmalo odjenjali. — V Rimu se bo počasi spet vse v zaželjeni red povernilo. Oče Papež so še zmirej v Gaeti, in kakor se sliši, se ne bojo pred ko v jeseni v Rim nazaj podali. Ena nar hujših zadrég za Papeževo vladarstvo bo to, de je republikanska vlada silo veliko bankovcev med ljudstvo dala, od katerih se zdey ne vé: ali jih bojo Papež za veljavni denar poterdili ali ne? — Punt na Turškim Horvaškim se zmirej bolj in bolj vnema, in kakor Zagrebške Novine povedó, se bojo po dokončani žetvi vsi Bosnjaki na noge spravili zoper Turško stisko. — Od bana Jelačića je prišel poklic na g. Tomica, Moysesa, Bužana, Jul. Jankoviča, Jož. Jankoviča, Fr. Novaka, Mladenoviča, Medaniča (iz Reke) in Jv. Mažuraniča, de nej se podajo na Dunaj, na podlagi dane avstrijske vstave vravnat vstavo za horvaško in slavonsko deželo. Nemške Zagrebške Novine hvalijo to naredbo, Slavenski Jug pa pravi, de vstavna pot za to vravnavo je deželni zbor. — 30. dan pret. mesca je bila prva poskušnja na železnici od Celja do Zidaniga mosta. Brez vse spotike se je privozil hlapón „Sava“ imenovan (Locomotiv Save) od Celja do Zidaniga mosta in spet nazaj, v eni uri in 15 minutah. Med Celjem in Ljubljano bo naslednjih 11 postáj (štacjonov): Laško (Markt Tüffer), Rimske Toplice (Römerbad Tüffer) Zidani most (Steinbrück), Vernice, Trebovlje (Trifail), Zagorje, Sava, Litija, Kresnice, Laze in Zalog.

Kratkočasnica.

Pred nekaj dnevi kupi ena gospodična v štacuni slamnat klobuk, ga poméri ter vpraša zraven stoječiga gospoda. „Kakó mi stoji? — Takó dobro, kakor de bi Vam bil iz glave zrasel“, — jí odgovorí. K.

Današnjemu listu je pridjan 29. dokladni list.